

Postmodernizm (Modernizmin Sonrası) Aşamasındaki İslam Ümmeti!

Postmodernizmin ortaya çıkışı, geçen 60'lı ve 70'li yıllardaki kültürel ve siyasi krizlerle aynı döneme denk gelmektedir. İki dünya savaşı, faşizmin yükselişi, (Cezayir ve Vietnam savaşları şeklindeki) sömürgeci şiddet ve sınıf eşitsizliği ile kendini gösteren modernitenin başarısızlıklarına ilişkin hayal kırıklığı, postmodernizmi eleştirmeye yönelik bir motivasyon oluşturmuştur. Michel Foucault ve Jacques Derrida gibi figürler, modernitenin doğrusal ilerleme ve aklın otoritesi iddialarına meydan okumuş, bunun yerine gerçeğin ve nesnelliğin (objektifliğin) göreliliğine odaklanmışlardır.

Postmodernizm, Batı'nın evrensel iddialarına meydan okumanın bir aracı olarak ortaya çıkmıştı ancak son yıllarda bazı düşünce okulları bunu, İslamcı siyasi grupları çökertmek için kullanmaya başladılar. Dolayısıyla kimliklerin ve geleneklerin yapay ve "icat edici" doğasına vurgu yapılmak yoluyla postmodernizm, İslam'ı ve onun uygulamalarını meşruiyetsizleştirmek için kullanılmıştır.

Salman Sayyid, "Hilafeti Hatırlamak" adlı kitabında postmodernizmin yaygın taktiklerinden birinin, İslamcılığı, (burada İslam'ın siyasi yönüne atıfta bulunmak için kullanılmıştır) İslami geleneğin meşru bir devamı olarak değil, asıl olmayan (sahte) bir icat olarak sunmak olduğunu şu şekilde belirtmektedir: (İslamcılık, aslın özüne yönelik yanılısamadan ilham alan bir söylem olarak sunulmaktadır (El-Azma, 1993: 7). Yani İslamcıların gerçek İslam'ı keşfettiklerini iddia ettikleri şey, çeşitliliği inkar edilen İslami geleneğin uydurulmasından başka bir şey değildir. Bu diyalektik yaklaşıma göre, 'İslami kıyafet' ya da 'İslami yaşam tarzı' gibi kültürel şekiller, dini geleneklerin yeniden canlandırılması değil, modern icatlardır (1993: 21). Bu tür argümanlar, İslamcı iddiaları, dünyadaki bağımsızlık ve dekolonizasyona (sömürgeciliği sona erdirme) yönelik derin İslami arzuya ilişkin meşru ifadeleri çarpıtmayı amaçlamaktadır).

Postmodern düşüncenin bu şekilde silahlandırılması, İslam'ın seküler bir yol izlemedeki başarısızlığına bir tepkiydi. Salman Sayyid şöyle yazıyor: (Yirminci yüzyılın son çeyreğine kadar İslam'ın, Batılılaşma ve bunu takip eden sekülerleşme ve modernleşmenin küresel ilerlemesiyle birlikte kaybolup gideceği yönünde kesin bir beklenti vardı. İslam, sadece Hıristiyanlığın çeşitli biçimlerinin izlediği yolu izlemekte, -yani özel alana hapsedilmek ve siyasallaşmayı terk etmekte- başarısız olmakla kalmamış, aksine buna mukabil dünyadaki aleni varlığını, güçlü bir şekilde yeniden teyit etmiştir. İslam adına yapılan hareketler, jeopolitik, kültürel ve felsefi farklılıklar şeklinde mevcut dünya düzenine yönelik bir dizi meydan okumalar ortaya atmıştır).

Siyasal İslam'ı "uydurma bir gelenek" olarak nitelemeye yönelik bu postmodern taktikler, bizzat İslam teriminin ve aynı şekilde ümmet mefhumu gibi İslam diniyle ilişkilendirilen mefhumların meşruiyeti konusunda şüpheciliği kapsayacak şekilde daha da genişlemiştir. Salman Sayyid'in adlandırdığı gibi "şüphe metafiziğini" kullanan postmodernist metinler, İslam'ın, tutarlılığını

koruyamayacak kadar çeşitli ve parçalı olduğunu iddia etmektedir. Ayrıca Müslümanlar arasındaki coğrafi, kültürel ve siyasî bölünmeler, ortak İslami toplumun bir delaleti olan ümmet teriminin her türlü dayanağını kaybettirmektedir.

Bu argümanların hizmet ettiği gündemleri anlamak önemlidir. Profesör Joseph J. Kaminsky, "İslam, Liberalizm ve Ontoloji (Islam, Liberalism and Ontology)" adlı kitabında bu tür postmodern metinlerin siyasî çıkarımlarını şu sözleriyle detaylandırmaktadır: (İslam'ın tutarsız bir grup olarak tasvir edilmesi, nihayetinde onun anlamını, düşman hegemonik odakların kaprislerine ve kaba kuvvete tabi kılmaktadır. Eğer Müslümanların arasında kendisine güvenebilecekleri birleşik bir metinsel/teolojik bir referans yoksa, şüphesiz bu boşluğu onlar adına bir başkası dolduracaktır. İslam'ın bir din olarak nitelendirilmesinin gölgesinde, İslam'ın mahiyetini tanımlama ayrıcalığına sahip olanların sadece Müslümanların olması için hiçbir neden yoktur. Dini tanımlama gibi yaklaşımlar, nihayetinde Müslümanlardan otoritelerini çekip almakta yani dini söylemlerini tanımlama keyfiyetini kontrol etme güçlerini ellerinden alınmaktadır. Bu söylemsel geleneğin dışındaki odakların, onu şekillendiren terimleri ve anlamları kontrol etmesi -özellikle de bu terim ve anlamlar, geleneğin içindekilerin itiraz edeceği türden olduğunda-, işte bu mükemmel bir emperyalizmdir).

Batılı hükümetler ve laik akademisyenler gibi baskın aktörler, İslam'ı muğlak bir şekilde yorumlayarak kendi yorumlarını empoze edebilirler. Böylece Müslümanlar zahiri olarak "aşırılık yanlıları" ve "ılımlılar" olarak kategorize edilebilir ve kabul edilebilir İslami uygulamalar dayatılabilir.

Üstelik postmodernist eleştiri, ümmeti gerçek ve bağlayıcı bir toplum olmaktan ziyade sadece söylemsel bir mefhum olarak tasvir ederek, İslami cemaatsel dayanışmanın altını oyabilir. Müslümanların ümmeti meşru bir mefhum olarak ortaya koyma gücünden mahrum bırakılmasıyla, Müslümanlar izole edilmiş vatancı veya mezhepsel gruplara bölünmüş bir halde bırakılmış ve Batılı egemen güçlere meydan okuma ve Hilafet vizyonu gibi birleşik siyasî bir vizyon formüle etme güçleri zayıflatılmıştır.

Tabi ki Müslümanların tepkisinin, kendi gelenekleriyle yeniden bağlantı kurmak yoluyla başkalarının kendi dinlerini kendileri adına tanımlamasına izin vermemek olması gerekmektedir. Profesör Talal Asad, "İslam Antropolojisi Fikri" başlıklı makalesinde, Batılı akademik çevrelerin İslam terimine yönelik şüpheci yaklaşımını ele alarak, İslam hakkında yazmak için şunlara dikkat çekmiştir: "...Müslümanların yaptığı gibi, Kur'an ve hadisin temel metinlerini içeren ve bunlarla ilişkili olan söylemsel (retorik) gelenek mefhumlarından başlamamız gerekir."

Elbette İslam, bizim için Allah Subhanehu ve Teala tarafından seçilmiş ve Nebi Muhammed Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in son risaletiyle tamamlanmış olan bir dindir. Zira Allahu Teala şöyle buyurmuştur: **الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ** **"Bugün sizin dininizi kemâle erdirdim. Ve üzerinizdeki nimetimi tamamladım. Sizin için din olarak İslâm'dan razı oldum."** [Maide 3]

Allah'a ve Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e iman edenler, işte onlar Müslümanlardır ve onlar tek bir ümmettir. Zira Allah Subhanehu şöyle buyurmuştur: **“İşte sizin bu ümmetiniz bir tek ümmettir. Ben de sizin Rabbinizim. Öyleyse bana ibadet edin.”** [Enbiya 92] Ve Sallallahu Aleyhi ve Sellem de şöyle buyurmuştur: **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ هَذَا كِتَابٌ مِنْ مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ ﷺ بَيْنَ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُؤْمِنِينَ مَنْ فُرِئِشَ وَيَتْرَبَ وَمَنْ تَبِعَهُمْ فَلَحِقَ بِهِمْ وَجَاهَدَ مَعَهُمْ أَنَّهُمْ أُمَّةٌ وَاحِدَةٌ دُونَ النَّاسِ** **“Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla; bu yazı Peygamber Muhammed Sallallahu Aleyhi ve Sellem tarafından Kureyşli ve Medineli müminler, Müslümanlar, bunlara tabi olanlara sonradan iltihak edenler ve onlarla beraber cihat edenler içindir. İşte bunlar, diğer insanlar dışında tek bir ümmettir.”** [Beyhaki Süneni Kübra’da rivayet etmiştir]

İslam'ın hakikatinin ve tek bir ümmet olduğunun idrak edilmesiyle birlikte Müslümanlar, Allah Subhanehu ve Teala'ya karşı farz-ı kifaye olan cemaatsel yükümlülüklerini yerine getirme ve Allah Subhanehu ve Teala'nın indirdikleriyle hükmedecek Hilafet kurma yönünde çalışmalıdırlar.

Temim ed-Dari Radiyallahu Anh'dan rivayet edildiğine göre Ömer Radiyallahu Anh döneminde insanlar yüksek binalar inşa etmekte yarışmaya başladılar; bunun üzerine İkinci Raşid Halife Ömer Radiyallahu Anh şöyle dedi: **“Ey Arap topluluğu! Toprak, toprak! İslam, İslam olamaz, cemaat olmadıkça!.. Cemaat, cemaat olamaz, emiri olmadıkça!.. Emir, emir olamaz, ona itaat olmadıkça!.. Herhangi bir kimseyi, onun kavmi, fıkıh (ilmi) üzere başlarına geçirecek olurlarsa, bu, o kişi için de kavmi için de hayat olur. Herhangi bir kimseyi kavmi, fıkıh (ilmi) olmadan başa geçirecek olurlarsa, bu, o kişi için de kavmi içinde helak (sebebi) olur.”** [Dârimi rivayet etti]

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Halil Musab - Pakistan